

• Закон України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів"

Посилання: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>

Зміст закону: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80/stru#Stru>

Розділ I Загальні положення

Стаття 1. Терміни та їх визначення

Словник термінів цього закону надає визначення для 96 спеціальних термінів, якими оперує сфера безпеки харчової продукції.

Зокрема, саме в цьому законі визначаються поняття харчового продукту та його обігу, вилучення, відкликання, параметрів безпечності харчового продукту, продуктів рослинного, тваринного походження, новітнього, непереробленого, неправильно маркованого, непридатного харчового продукту, небезпечного харчового продукту та небезпечного фактору у харчовому продукті, первинної продукції, первинного виробництва, первинного пакування, кінцевого споживача. Низка визначень стосується методичних настанов, міжнародних стандартів, гігієнічних вимог, санітарного або фітосанітарного заходу, системи НАССР, простежуваності, експлуатаційного дозволу, коригувальної дії, стандарту, технічного регламенту, технічних умов, об'єктів санітарних заходів. Також в цьому законі визначаються поняття оператора ринку харчових продуктів, потужностей, повідомлення про ризик, реалізації. Надається визначення ароматизаторів, дієтичних та харчових добавок, забруднюючих речовин, максимально допустимого рівня залишків та їх максимальної межі.

* Саме в цьому законі надаються визначення, які стосуються сфери виробництва та обігу харчової продукції.

Стаття 2. Законодавство про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів

Цей закон є основним, тож саме його положення застосовуються у випадку, коли інші законодавчо-нормативні акти йому протирічать. Однак положення цього закону не застосовуються, якщо міжнародним договором передбачено інше.

Стандарти, методики досліджень та відбору зразків є обов'язковими коли це прямо передбачено законом.

* Положення цієї статті є ключовими для розуміння сфери незалежної сертифікації, ринкового контролю за безпекою продуктів харчування і її розвитку в Україні.

Стаття 3. Сфера дії Закону

Закон стосується як операторів ринку, так і потужностей.

Закон не стосується продуктів, вироблених для особистого споживання, та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами і спеціально не визначені в законодавстві.

* Тренерам і кураторам бізнесу варто усвідомлювати межі дії закону.

Стаття 4. Державне регулювання у сфері безпечності харчових продуктів

В статті надається вичерпний перелік шляхів здійснення державного регулювання, до яких, зокрема, належать державна реєстрація об'єктів санітарних заходів, видача експлуатаційного дозволу, здійснення державного контролю та притягнення порушників до відповідальності.

Розділ II Повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, лабораторні дослідження

Стаття 5. Центральні органи виконавчої влади у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів

Компетентними органами влади у сфері безпеки харчової продукції є Кабінет Міністрів України, Міністерство охорони здоров'я, Міністерство економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства, Держспоживслужба України.

* Перелік компетентних органів влади є вичерпним – інші органи влади не мають права брати участь в державному регулюванні сфери безпеки харчової продукції.

Стаття 6. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що формує та забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я

Міністерство охорони здоров'я, зокрема, веде реєстри новітніх харчових продуктів, харчових добавок, мінеральних та інших харчових інгредієнтів.

Також це міністерство видає і розміщує на своєму сайті методичні настанови, які є обов'язковими до виконання.

* Окремої сторінки для методичних настанов сайт Мінздраву не має: вони містяться в загальній базі наказів.

*! Суб'єктам господарювання варто бути знайомими з об'єктами, внесеними до реєстрів Мінздраву та періодично перевіряти перелік виданих ним настанов.

Стаття 7. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що формує та забезпечує реалізацію державної політики у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів.

Міністерство економіки, торгівлі та сільського господарства, зокрема, затверджує гігієнічні вимоги до виробництва та обігу харчової продукції, порядок затвердження експортних потужностей, правила забою тварин.

* Загальні гігієнічні вимоги до виробництва та обігу харчових продуктів встановлюються у Розділі VII цього закону. Гігієнічні до виробництва та обігу харчової продукції, затверджені МЕРТС наразі відсутні.

Порядок затвердження експортних потужностей, внесення та виключення їх з реєстру затверджених експортних потужностей, затверджений Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України № 38 від 12 березня 2016 року

Посилання на Порядок: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-16>

Ветеринарно-санітарні правила для боень, забійно-санітарних пунктів господарств та подвірного забою тварин, затверджені Наказом Міністерства аграрної політики України та Державним департаментом ветеринарної медицини № 4 від 14 січня 2004 року

Посилання на Правила: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-04>

Розділ III Засади та порядок здійснення державного контролю

Розділ виключено у зв'язку з прийняттям закону "Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин"

Розділ IV Санітарні заходи та окремі показники якості харчових продуктів

Стаття 15. Розроблення, перегляд, затвердження та застосування санітарних заходів

Стаття 16. Визначення та перегляд вимог щодо окремих показників якості харчових продуктів

Ці дві статті закладають основи нормотворення у сфері безпеки харчової продукції, покладаючи компетенцію з формування відповідної нормативної бази на Мінздрав та Держспоживслужбу і зазначаючи, що таке нормотворення,

в першу чергу, має базуватися на міжнародних підходах, стандартах, інструкціях та рекомендаціях. Саме ці статті містять вимоги СОТ та Угоди про асоціацію щодо недопущення ускладнень в міжнародній торгівлі за рахунок надмірних вимог до санітарних та фітосанітарних заходів.

* Це базові євроінтеграційні статті.

Стаття 17. Належний рівень захисту здоров'я людей

Визначення належного рівня захисту здоров'я людей, який має бути гармонізований з міжнародною практикою і не перешкоджати торгівлі, покладене на Мінздрав.

Стаття 18. Надання інформації про відповідні санітарні заходи

В питаннях надання інформації про санітарні заходи стаття відсилає до Угоди СОТ, зокрема, до статті 7 "Прозорість".

Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів, Додаток 1А до Угоди про заснування Світової організації торгівлі, підписаної 15 квітня 1994 року
Посилання на Угоду СФЗ: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_006

Стаття 19. Права операторів ринку

Стаття 20. Обов'язки операторів ринку

► *Виконання частин 2.3 та 8 статті 20 є предметом державної перевірки*

Ці дві статті є ключовими з точки зору підготовки бізнесу до перевірок.

* Положення статей детально наведені у додатку "Права і обов'язки бізнесу у сфері обігу продуктів харчування", який є роздатковим матеріалом при проведенні тренінгу для операторів ринку.

Стаття 21. Вимоги щодо застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках

► *Виконання частини 1 статті 21 є предметом державної перевірки*

Ця стаття є ключовою щодо запровадження НАССР і підготовки бізнесу до відповідних перевірок.

* Положення статті детально наведені у додатку "Вимоги з НАССР у сфері обігу продуктів харчування", який є роздатковим матеріалом при проведенні тренінгу для операторів ринку.

Стаття 22. Вимоги до операторів ринку стосовно забезпечення простежуваності

► *Виконання норм статті 22 є предметом державної перевірки*

Ця стаття є ключовою щодо запровадження принципу "від лану до столу" ('from Farm to Fork'), однак поки що українське законодавство не поширюється на весь ланцюг виробництва харчової продукції, а лише вимагає від операторів ринку здатності встановити інших операторів ринку, які їм постачають продукти та операторів ринку, яким вони постачають свою продукцію. Внутрішня простежуваність – встановлення зв'язку між об'єктами санітарних заходів, які використовуються під час виробництва, та які отримані в результаті виробництва, чинним законодавством України не вимагається.

Інформація щодо простежуваності повинна зберігатися протягом 6 місяців після кінцевої дати продажу продукції і надаватися органу державного контролю за його запитом.

*! Підприємствам варто сформуванати загальну корпоративну систему збереження інформації, де буде зберігатися як інформація щодо процедур НАССР, так і інформація щодо простежуваності.

Стаття 22-1. Позначення, що ідентифікує партію, до якої належить харчовий продукт

Ця стаття містить суттєву інформацію про маркування партій харчових продуктів, яка може бути предметом державної перевірки.

* Положення статті наведені у додатку "Вимоги щодо маркування продуктів харчування", який є роздатковим матеріалом при проведенні тренінгу для операторів ринку.

Стаття 23. Експлуатаційний дозвіл

► *Виконання частин 1 та 19 статті 23 є предметом державної перевірки*

Вимога з отримання експлуатаційного дозволу поширюється лише на операторів, які виробляють або зберігають продукти тваринного походження.

Дозвіл видається територіальним відділенням Держспоживслужби на потужності, розташовані за однією адресою, до початку їх експлуатації на необмежений термін. У разі реконструкції потужності проводиться її позапланове інспектування для отримання дозволу на її експлуатацію.

Стаття містить опис процедури надання експлуатаційного дозволу і зобов'язує Держспоживслужбу вести реєстр операторів ринку та потужностей, на які видано експлуатаційний дозвіл.

* Інформація про випадки, коли не потрібно отримувати експлуатаційний дозвіл міститься у додатку "Права і обов'язки бізнесу у сфері обігу продуктів харчування", який є роздатковим матеріалом при проведенні тренінгу для операторів ринку.

 # Постанова КМУ № 930 від 11.11.2015 "Про затвердження Порядку видачі експлуатаційного дозволу, форми експлуатаційного дозволу та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України"

Посилання на Порядок: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/930-2015-%D0%BF>

 # Реєстр потужностей операторів ринку, на які видано експлуатаційні дозволи,

Посилання на Реєстр:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/18InVh_ItDkT3dbG4ydzlm_IkeRybL1glee2HRfVvPP0/edit#gid=1975419581

Стаття 24. Тимчасове припинення та поновлення дії експлуатаційного дозволу

Головний державний інспектор – голова Держспоживслужби та директор Департаменту безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини – тимчасово припиняє дію експлуатаційного дозволу, якщо оператор ринку не виконує вимоги про тимчасове припинення функціонування потужностей або про тимчасову заборону обігу об'єктів санітарних заходів.

Стаття містить опис процедури припинення та поновлення експлуатаційного дозволу.

Стаття 25. Державна реєстрація потужностей

► *Виконання частин 1 та 8 статті 25 є предметом державної перевірки*

Державна реєстрація стосується потужностей з виробництва харчових продуктів, які не зобов'язані отримувати експлуатаційний дозвіл.

Реєстрація здійснюється територіальним відділенням Держспоживслужби. Оператор може розпочати експлуатацію потужності, якщо протягом 15 робочих днів Держспоживслужба не надала йому рішення про відмову у реєстрації (мовчазна згода). Якщо за результатами перевірки виявлено незареєстровану потужність, Держспоживслужба реєструє її за власною ініціативою.

Стаття містить опис процедури реєстрації потужностей.

Держспоживслужба веде реєстр потужностей операторів ринку.

* Інформація про випадки, які не підлягають державній реєстрації, міститься у додатку "Права і обов'язки бізнесу у сфері обігу продуктів харчування", який є роздатковим матеріалом при проведенні тренінгу для операторів ринку.

 # Наказ Мінагрополітики № 39 від 10.02.2016 "Про затвердження Порядку проведення державної реєстрації потужностей, ведення державного реєстру потужностей операторів ринку та надання інформації з нього заінтересованим суб'єктам"

Посилання на Порядок: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0382-16>

 # Реєстр потужностей операторів ринку

Посилання на Реєстр:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/12KVNWWrjliYSg5tDV0jSkGNdcM7rjOd_YCeHLJX0dfM/edit#gid=0

Стаття 26. Затверджені експортні потужності

► *Виконання частини 2 статті 26 є предметом державної перевірки*

Стаття 27. Внесення змін до реєстру затверджених експортних потужностей

Експортні потужності затверджуються Держспоживслужбою лише тоді, коли цього вимагає країна, до якої експортується харчова продукція. Це здійснюється на вимогу оператора ринку.

Держспоживслужба інспектує потужність і підтверджує її відповідність вимогам країни, до якої планується експорт.

Статті містять опис процедури реєстрації експортних потужностей і її припинення у разі виявлення невідповідності у ході державної перевірки.

Держспоживслужба веде реєстр експортних потужностей.

 # Наказ Мінагрополітики № 38 від 10.02.2016 " Про затвердження Порядку затвердження експортних потужностей, внесення та виключення їх з реєстру затверджених експортних потужностей"

Посилання на Порядок: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-16>

 # Реєстр затверджених експортних потужностей

Посилання на Реєстр:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/11ehUuFVX1A8bi5S2YmqxSIhW5RjppHB2ReUu_8cXIItE/edit#gid=0

*! Підприємству-експортеру варто сформувати загальну корпоративну систему збереження інформації, де буде зберігатися інформація як про процедури НАССР, простежуваності, так і про відповідність його діяльності та продукції вимогам країн, до яких експортується продукція.

Розділ V Державна реєстрація об'єктів санітарних заходів

Визначення

- **об'єкти санітарних заходів** - харчові продукти, допоміжні матеріали для переробки, предмети та матеріали, що контактують з харчовими продуктами

Стаття 29. Державна реєстрація об'єктів санітарних заходів

Стаття 30. Державна реєстрація харчових добавок

Стаття 31. Державна реєстрація допоміжних матеріалів для переробки та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами, і води питної

Державній реєстрації підлягають лише (вичерпний перелік):

- новітні харчові продукти
новітній харчовий продукт чи інгредієнт – харчовий продукт чи інгредієнт, який суттєво відрізняється від звичайних харчових продуктів або інгредієнтів, що присутні на ринку
- харчові добавки
харчова добавка – речовина, яка зазвичай не вважається харчовим продуктом або його складником, але додається до харчового продукту з технологічною метою в процесі виробництва та стає невід'ємною частиною продукту, за винятком забруднюючих речовини, пестицидів або речовин, доданих до харчових продуктів для поліпшення їх поживних властивостей
- ароматизатори, за виключенням визначених Держспоживслужбою
ароматизатор – продукт, за винятком тих, що мають виключно солодкий, кислий чи солоний смак, які не вживаються окремо та додаються до харчових продуктів з метою надання їм аромату та/або смаку, або модифікації аромату та/або смаку і можуть містити харчові продукти та/або ароматизатори, та/або харчові добавки, до ароматизаторів належать ароматичні речовини, ароматичні препарати, термічно оброблені ароматизатори, ароматизатори коптильні, попередники аромату, а також інші ароматизатори та їх суміші, що не підпадають під зазначені категорії
- ензими
законодавче визначення відсутнє

- допоміжні матеріали для переробки
допоміжний матеріал для переробки – будь-який матеріал, за винятком тих, з яких виготовлено обладнання та інвентар, які не споживаються у їжу самі по собі, а використовуються під час виробництва або переробки харчового продукту або його складових для досягнення певної виробничої мети, результатом чого є присутність залишків або формування похідних речовин у кінцевому харчовому продукті
- матеріали, що контактують з харчовими продуктами, які вперше вводяться в обіг та/або вперше використовуються в Україні
матеріали, що контактують з харчовими продуктами – предмети та матеріали, які контактують з харчовими продуктами і таким чином можуть впливати на їх безпечність та інші характеристики продуктів
- вода питна природна мінеральна
вода питна – харчовий продукт, придатний для споживання людиною

Статті розділу містять вимоги до реєстрації зазначених об'єктів санітарних заходів та опис процедури їх реєстрації.

На Держспоживслужбу покладається ведення реєстрів об'єктів санітарних заходів.

- * Станом на початок 2020 року ситуація з державними реєстрами лишається невизначеною: наразі не існує державного реєстру харчових добавок.
- * Протягом 2004-2006 років діяв Державний реєстр спеціальних харчових продуктів, 2006-2013 років – Державний реєстр харчових продуктів спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок, 2013-2015 років – Державний реєстр спеціальних харчових продуктів. Всі ці реєстри зрештою були скасовані Постановою КМУ № 42 від 28.01.2015 "Деякі питання дерегуляції господарської діяльності".
- * Розробка проекту наказу МОЗ "Про затвердження Порядку проведення державної реєстрації новітніх харчових продуктів, харчових добавок, ароматизаторів, ензимів, вод природних мінеральних, ведення реєстру та надання інформації з нього" передбачалась Планом діяльності Міністерства охорони здоров'я України з підготовки проектів регуляторних актів на 2017 рік, однак станом на початок 2020 року це завдання лишається так і не виконаним.

Розділ VI Виробництво та обіг харчових продуктів

Визначення

- **виробництво** - діяльність, пов'язана з виробництвом об'єктів санітарних заходів, у тому числі всі стадії технологічного процесу: первинне виробництво, підготовка, змішування та пов'язані з цим процедури, обробка, наповнення, пакування, переробка, відновлення та інші зміни стану об'єкту
- **обіг** - реалізація та/або зберігання харчових продуктів для цілей реалізації, включаючи пропонування до реалізації та/або іншої форми передачі, реалізації, розповсюдження або будь-яку іншу форму передачі незалежно від її здійснення на платній чи безоплатній основі (направлення на переробку, вилучення та/або відкликання та/або утилізація харчових продуктів не вважаються обігом)
- **харчовий продукт** - речовина або продукт (неперероблений, частково перероблений або перероблений), призначені для споживання людиною, зокрема, напої, в тому числі вода питна, жувальна гумка та будь-яка інша речовина, що спеціально включена до харчового продукту під час виробництва, підготовки або обробки (корми, тварини, які не призначені для споживання людиною живими, рослини до збору врожаю, лікарські засоби, косметична продукція, тютюн і тютюнові вироби, наркотичні і психотропні речовини, залишки та забруднюючі речовини не вважаються харчовими продуктами)

Стаття 32. Вимоги до харчових продуктів

► Виконання частини 4 статті 32 є предметом державної перевірки

Харчові продукти повинні відповідати вимогам, однак, якщо є докази шкідливості продукту, який відповідає вимогам законодавства, його виробництво має бути зупинене, а обіг – заборонений.

Забороняється використання харчових добавок, ароматизаторів, допоміжних матеріалів та допоміжних матеріалів для переробки та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами, незареєстрованих в Україні.

Харчові продукти, які експортуються, мають відповідати або вимогам, встановленим в двосторонніх угодах України з країною, куди експортується продукція, або вимогам країни, куди здійснюється експорт, або чинному законодавству України. Експортерам заборонено використовувати сировину, отриману при забої тварин на потужностях, які не мають експлуатаційного дозволу. Експортери мають отримувати міжнародний сертифікат.

Державна реєстрація технічних умов та сертифікація харчової продукції (за винятком експортованої) не є обов'язковою.

* Тренерам варто сформувати у бізнеса чітке розуміння того, що є для них обов'язковим, а що добровільним, базуючись на матеріалах Додатку "Пам'ятка щодо обов'язкових та необов'язкових процедур", який є роздатковим матеріалом при проведенні тренінгу для операторів ринку.

*! До формування нормативної бази та запровадження Державного реєстру новітніх харчових продуктів, харчових добавок, ароматизаторів, ензимів, вод природних мінеральних підприємству варто вимагати від своїх постачальників надання інформації про державну реєстрацію відповідної продукції.

Стаття 33. Розробка, затвердження та застосування методичних настанов

Об'єднання операторів ринку (галузеві асоціації) можуть розробляти методичні настанови і подавати їх на затвердження профільному органу державної виконавчої влади. Методичні настанови мають відповідати вимогам законодавства. Виконання методичних настанов свідчить про виконання вимог законодавства автоматично.

Стаття містить опис правил затвердження методичних настанов органом державної влади.

*! Галузевим асоціаціям та іншим громадським організаціям варто взяти до уваги можливість розроблення методичних вимог як до окремих параметрів безпеки та якості харчових продуктів, так і щодо підготовки підприємств до державного контролю.

Стаття 34. Забій тварин

► *Виконання частини 1 статті 34 є предметом державної перевірки*

Забій тварин без ветеринарного документу про їх здоров'я забороняється.

Свійські копитні тварини, вирощені на фермі дикі ссавці, відмінні від зайцеподібних, можуть забиватися на бійнях, що не мають експлуатаційного дозволу за умови проведення передзабійного та післязабійного огляду державним ветеринарним інспектором або уповноваженим ветеринаром в кількості не більше 3 голови на тиждень, а свійська птиця, кролі – в кількості не більше за 5 голів на день.

*! Підприємству варто розробити документовану процедуру забою тварин, передбачивши в ній процедуру отримання ветеринарного документу і контролювати її дотримання на практиці.

* З 01.01.2025 тільки продукти для власного споживання, для реалізації в межах області або в радіусі 50 км можуть виходити з бойні, яка не має експлуатаційного дозволу.

 # Наказ Міністерства аграрної політики та Державного департаменту ветеринарної медицини № 28 від 07.06.2002 "Про затвердження Правил передзабійного ветеринарного огляду тварин і ветеринарно-санітарної експертизи м'яса та м'ясних продуктів"

Посилання на Правила: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-02>

Стаття 36. Обіг харчових продуктів на агропродовольчих ринках

► *Виконання пунктів 1 та 5 статті 36 є предметом державної перевірки*

На агропродовольчому ринку має функціонувати акредитована лабораторія і працювати державний інспектор.

Лабораторні випробування мають проходити: туші або їх частини парнокопитних та інших копитних, свійської птиці, кроликів та малих диких тварин, риба, мед, яйця, молоко необроблене, сир домашнього виробництва, продукти рослинного походження. Продукти недомашнього виробництва не проходять випробування лише тоді, коли супроводжуються документами стосовно простежуваності продукції.

Стаття встановлює правила для маркування придатної та непридатної продукції, утилізації непридатних продуктів.

Стаття 37. Вимоги до обігу об'єктів санітарних заходів

► *Виконання частин 1 та 2 статті 37 є предметом державної перевірки*

Стаття встановлює заборони на обіг об'єктів санітарних заходів та правила зняття таких заборон.

Стаття встановлює також, що єдиним документом супроводу об'єктів санітарних заходів є товарно-транспортна накладна – окрім випадків здійснення експортно/імпортних операцій.

* Стаття посилається на Порядок знищення об'єктів санітарних заходів або умови, які повинні виконуватися оператором ринку для повернення їх в обіг для споживання людиною або для інших цілей. Станом на початок 2020 року не існує ні такого нормативного документу, ні навіть його проекту.

*! Підприємству варто розробити і включити до корпоративної документації перевірку продуктів, які воно отримує від своїх постачальників, на відсутність заборони щодо обігу їх продукції

*! Оскільки нормативна база щодо процедури знищення об'єктів санітарних заходів наразі відсутня, при проведенні перевірок підприємствам варто відновити у пам'яті зміст цієї статті.

Стаття 38. Виробництво та обіг новітнього харчового продукту чи інгредієнта

Стаття уточнює термінологію, яка стосується новітнього харчового продукту та визначає правила введення його в обіг.

* Якщо першої реєстрації новітнього харчового продукту в Державному реєстрі інші оператори мають право вводити в обіг такий продукт – але із збереженням прав інтелектуальної власності.

Розділ VII Загальні гігієнічні вимоги щодо поводження з харчовими продуктами

У статтях розділу надаються вичерпні переліки гігієнічних вимог стосовно визначеного переліку сфер виробництва та обігу харчових продуктів.

Стаття 40. Загальні вимоги до операторів ринку, які здійснюють первинне виробництво та ведення записів щодо забезпечення безпечності харчових продуктів

► Виконання частин 1, 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 3, 4, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 7.1, 7.2, 7.3 статті 40 є предметом державної перевірки

Стаття 41. Гігієнічні вимоги до потужностей

► Виконання частин 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, статті 41 є предметом державної перевірки

Стаття 42. Гігієнічні вимоги до приміщень, де обробляються або переробляються харчові продукти

► Виконання частин 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2 статті 42 є предметом державної перевірки

Стаття 43. Гігієнічні вимоги до рухомих та/або тимчасових потужностей

► Виконання частин 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8 статті 43 є предметом державної перевірки

Стаття 44. Гігієнічні вимоги до транспортних засобів

► Виконання частин 1.1, 1.2, 1.3., 1.4, 1.5 статті 44 є предметом державної перевірки

Стаття 45. Гігієнічні вимоги до обладнання та інвентарю

► Виконання частин 1.1, 1.2, 1.3, 2, 3 статті 45 є предметом державної перевірки

Стаття 46. Гігієнічні вимоги під час поводження з харчовими відходами

► Виконання частин 1.1, 1.2, 1.3, 2 статті 46 є предметом державної перевірки

Стаття 47. Гігієнічні вимоги щодо постачання води

► Виконання частин 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7 статті 47 є предметом державної перевірки

Стаття 48. Вимоги до гігієни персоналу потужностей, який працює у зоні поводження з харчовими продуктами

► Виконання частин 1.1, 1.2 статті 48 є предметом державної перевірки

Стаття 49. Гігієнічні вимоги до харчових продуктів

► Виконання частин 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9 статті 49 є предметом державної перевірки

Стаття 50. Гігієнічні вимоги до пакування харчових продуктів, включаючи первинне пакування

► Виконання частин 1.1, 1.2, 1.3, 2 статті 50 є предметом державної перевірки

Стаття 51. Гігієнічні вимоги під час термічної обробки

► Виконання частин 2.1, 2.2, 3, 2 статті 50 є предметом державної перевірки

Розділ відсилає до двох галузевих нормативних документів:

- Стаття 46 "Гігієнічні вимоги під час поводження з харчовими відходами":
Закон України "Про відходи"
Посилання на закон: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80>
- Стаття 44 "Гігієнічні вимоги щодо постачання води":
Наказ МОЗ № 400 від 12.05.2019 "Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною"
Посилання на вимоги: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10>
- * Оскільки гігієнічні вимоги, унормовані в даному законі, є дороговказами для організації харчового виробництва і, відповідно, параметрами, за якими здійснюється державний контроль, інформація про зміст гігієнічних вимог у кожній з визначених законом сфер надається у Додатку "Гігієнічні вимоги до харчового виробництва", який є роздатковим матеріалом при проведенні тренінгу для операторів ринку.

Розділ VIII Міжнародна торгівля

Стаття 52. Ввезення харчових продуктів для власного споживання в Україну

Стаття встановлює лише те, що ввезення харчових продуктів тваринного походження допускається лише в упаковці виробника.

* Вимоги до ввезення харчових продуктів на територію України містяться у законі "Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин"

Стаття 60. Умови, які застосовуються до вантажів з харчовими продуктами, що експортуються

Експорт харчової продукції відбувається на основі правил та супроводжується сертифікатами відповідно до вимог країни-імпортера.

* Інформація щодо вимог країн-імпортерів міститься на сайті Держспоживслужби:

- у розділі "Вимоги країн світу"
http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Vimogi_Krain_Svitu/97/
- у розділі "Сертифікати на експорт з України "
http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Sertifikati_Na_Eksport_Z_Ukraini/201/
- у підрозділах розділу "Міжнародне співробітництво"
<http://www.consumer.gov.ua/> - у меню на лівій стороні сторінки сайту

Розділ IX Міжнародне співробітництво

Стаття 61. Міжнародне співробітництво України у сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів

Міжнародне співробітництво України включає:

- участь в роботі профільних міжнародних організацій
  - укладання міжнародних угод про взаємне визнання санітарних заходів
  - гармонізації законодавства України з документами профільних міжнародних організацій
  - адаптації законодавства України до законодавства ЄС
- * Виробникам варто орієнтуватися на вимоги, які існують в міжнародній спільноті і декларувати дотримання таких вимог, оскільки це суттєво зміцнює становище виробника на ринку і знижує ступінь ризику, який враховується при державних перевірках.

Розділ X Адміністративні послуги

Стаття 62. Перелік адміністративних послуг та розмір плати за їх надання

Стаття містить виключний перелік адміністративних послуг і зазначає, що інші послуги можуть запроваджуватися виключно шляхом внесення змін до цієї статті.

Адміністративними послугами є:

- державна реєстрація
- видача експлуатаційного дозволу

Розділ XI Відповідальність

Стаття 66. Відшкодування шкоди (збитків)

Стаття не містить конкретних положень про відшкодування збитків.

* Стаття відсилає, зокрема, до:

- Цивільного кодексу України
- Господарського кодексу України
- ЗУ "Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції"